

PREGLED DOGAĐAJA ODLOMKI IZ NAŠE ZGODOVINE

BRITANSKI KRALJEVSKI PAR U PARIZU

Engleski kralj Gijuro VI.

Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Britanski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Som po sebi posjet engleskog kraljevskog... Britanski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Kralj Gijuro i lord Halifax iskoristili su... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Ispruška Imrelya i Kanje su Budimpeste... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

SMRTLJIVOSTI KRALJICE MAJKE

U ponedjeljak u 5.20 sati posljednje podne... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

financijskih manevara. Prema mišljenju... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

POLJSKA POLITIKA

Pariser Tageszeitung piše pod naslovom... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

MALE VIJESTI

Riješenjem predsjednika vlade Mussolinija... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

PRISIELJEVANJE V JULIJSKO KRAJINO

Dr. L. Cermelj se je u svoji študiji... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

U glavnom moramo predvojni čas... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Drugo obdobje je primoselo leto 1866... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

U četvrtku tega leta je namreč izdal član... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Ministarsko vijeće generala Franca... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Centralni demografski ured u Rimu... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Talijanski gubici avijatičara u Španjolskoj... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Zatvaranje filijala novičarskih zavoda... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Nova radiostanica u Anconci započela... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

zunanj minister Haymerle to poročilo... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Ta tretja predvojna doba je gotovo... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Zanimivo je, da je M. Alberti v svoji... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Kajti teh renikolov niso branile samo... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

Naš list

se boril z mnogimi težkocami, ki so do... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

VAŽNA JEZIKOVNA ODREDBA V JUGOSLAVIJI

Koroški Slovenec (Celovec) prinaša:... Engleski kralj i kraljica stigli su u p... Engleski kralj i kraljica stigli su u p...

NAŠA KULTURNA KRONIKA

BALOTIN I NAŠ DRAGI KAMEN

„Dragi kamen“ Mate Balote je najistarskija knjiga do sada

Šaša Santel: Istarski seljak.

Mate je dobro slobar s oem i u drugim ribarskim društvima, bio je plovio i na čozskim trabakulama. Ipak se upisuje u hrvatsku gimnaziju u Pazinu...

Mate Balota je pseudonim. Dvije prijateljske ruke, bugarin Balotin i urednik žirne „Dragi kamen“ Petar...

Kada je pred šest godina Veljko Kuprešanin pisao na ovom mjestu po prvi put o Balotinim pjesmama, nastojao je te pjesme objasniti patriotskim motivima...

nehotice se pozornost okrenula sakrivenom sadržaju domaće zemlje, koja živi i djeluje u prauspomenu (potsvjetsno) i koje treba duhovno opostobiti da potpuno ne propadne.

Ovo prvo — prikazati ljepotu — to je vrlo teško i skoro nemoguće. Jer ljepotu može čovjek da pješači jedino direktno iz umjetničkog djela.

Citajući Balotinu pjesmu, mi ovdje-nom osjetimo da je baš to ono što i nas muči i da je Balota rekao baš ono što smo i mi nosili u sebi i što nas je pritiskalo i mučilo.

— da su njegove riječi i naše riječi — i kada to osjetimo, tada u nama nastaje olaksanje. Ugodno nam je. I onda kažemo: lijepo je to — jer je njegov stih u nama probudio onakav isti osjećaj kakov je i on imao kada ga je pisao.

Drugi zahtjev Cankorov — da se protumači u kakovom narodu i vremenom — to se može pokušati i nekad više nekad manje, može se i protumačiti ispravno.

Iako je jezik Balotinih seljaka i ribara daleko bliži hrvatskom književnom jeziku nego što je jezik šiljnih seljaka i ribara talijanskog književnog jezika, ono što je Balota izrazio u dijalektu ne bi bio mogao izraziti književnim jezikom.

produkt jedne stare kulture. Pjesme i običaji — sav ovaj ceremonijal pri vjenčanju — sve je to izgrađivano stoljećima.

isto onako kao što je pjesme stoljećima izgrađivale svoje običaje i svoj ceremonijal. Stari svat u Rakuju Mate Balote i meštar ceremonijala u nekom dvorcu Habsburga jednako strogo i ljubomorno čuvaju tradiciju i izraz jedne stare kulture.

Ali vanjske forme te naše seljačke kulture gube se mnogo brže nego ta kultura u nama. Jer par desetljeća ne može iz duše, iz potsvjetski, izbrisati proizvod jednog procesa koji je trajao preko deset stoljeća.

Po tome su Balotine (i Gervaisove) pjesme tjedno i dokument. Dokument naše hrvatske seljačke kulture u Istri.

A osobita vrijednost tog dokumenta je u tome što je on napisan u posljednjem času — u dvadeset i peti. Samo malo kasnije, taj dokument ne bi bilo moguće dati ovako potpuno, jer te naše kulture nestaje — u oštaju čak i jezika — u kojem je Balota fiksirao to historijsko zbiljanje i to stanje u jednom vremenskom otkusju.

Prigodom izdanja Petris-Jelenovićeve antologije bilo se postavilo pitanje (Barzak, Maraković, Baletović), da li bi Barzaka (i ostali čakavski pjesnici) mogli da daju takove pjesme u književnom jeziku. To pitanje se umjetnički vrsada postavilo. Za samu umjetničku vrijednost pjesme to pitanje nema većeg značaja, ali u okviru ovog prikaza, uz tumačenje izvora iz koje su ponikle, i kulturne sredine iz koje su važnost. Ono što kaže Ignazio Silone u predgovoru svoje „Fontamare“ za sebe, moglo bi se primijeniti i na Balotu i na sve naše čakavce i kajkavce. Silone tamo kaže da on kao talijanski književnik, u sebi prevodi kada piše talijanskim književnim jezikom.

Iako je jezik Balotinih seljaka i ribara daleko bliži hrvatskom književnom jeziku nego što je jezik šiljnih seljaka i ribara talijanskog književnog jezika, ono što je Balota izrazio u dijalektu ne bi bio mogao izraziti književnim jezikom.

ku, ono što je Balota izrazio u dijalektu ne bi bio mogao izraziti književnim jezikom. Ne samo da se tada izgubio onaj lokalni kolorit, već ni slika ni muzika pjesme ne bi bila ona ista. Jer Balota piše pjesmu mehanički — slika i muzika naviru iz potsvjetski, a ta slika i muzika naše tradicionalne kulture može da se izrazi jedino u stoljetnom izrazu te kulture u — dijalektu.

Da Balota to izražava u književnom jeziku, tada ne bi ta pjesma bila izraz osjećaja potsvjetski, jer Balota se intimo može izrazavati jedino u dijalektu.

U tome su Balotine čakavske pjesme suprotnost Nazorovim. Jer dok Nazor proučava stare dalmatinske pisce i sviješno odredi i riječi i oblike, i jambre i daktile, dotle iz Balote pjesma provrije bez obzira na intelekt. Iako Balota piše naučne rasprave odličnim stilom, (jer su naučne rasprave produkt intelekta), pjesmu on ne bi dao ovakovu u književnom jeziku.

Oblačan je dan, ja mislin na naš kraj pak nije davor vidin i mali grabrov gaj

Ne zvuči isto kao na pr. Marina Džića, ili Mavre Većerlića: Još nistana nigda mrio slobodno mogu reć

vaj da će riganio toliku dragos steć

A ako mislimo i na to da je Balotina pjesma dokument uhvaćen u objektiv posljednjeg časa, tada i jezik Balotina pjesme ostaje kao dokument našega razvoja i naše hrvatske seljačke kulture u Istri i kao dokaz nepretrgnute kulturne zajednice sa svim hrvatskim krajevima.

Svim time još nije Balotina pjesma objašnjena sasvim, jer ono što smo gore rekli na ovom mjestu preko nekog tri godine prikazujući Gervaisove „čakavske stihove, vrijedi i za Balotu, naime, da u Balotinim pjesmama ima osim svega toga još nešto što se ne može izreći, nešto što se može osjetiti jedino čitajući te pjesme — ono što Baudelaire zove magijom.

— takova magija je i ova Balotina zbirka pjesana.

Da bude stvaranje Mate Balote što jasnije i onima koji za lično ne poznaju, donosimo iz zbirke „Dragi kamen“ nekoliko po prvi put objavljenih životopis, koji glas!

Mate Balota rođen je 28 rujna 1898 u Rakuju (tadnjem Istaru, uže Raša), Pukaškola Družbe Sv. Ćirila i Metoda u Rakuju. Otac mu je namještanik pomorski pošt.

»Liriche Slovene Modernes

Kako nečuvadno je slišati, da je to knjiga izdala naša Akademska založba skupno z napolskim R. Istituto „Superiore Orientale“ knjiga je izšla u Ljubljani na 112 straneh u prikupni obliki. U njoj nalazimo uladu dr. Luigi Salvino, profesor namenske orientske visoke škole, ki je bil pred letom u Ljubljani in svoje začudenje odkril našo visoko stojeću literaturu, prede gov po prvi put izjavi italijanski. Je prav za prav zbirka brez posebnih višjih literarnih namenov, v kateri je zastopanih 24 slovenskih lirikov od Ketteja do Faturja, najštevilnejše je zastopan Zupančič, za njim pa se vrste po številu pesmi Gradnik, Murn-Aleksandrov, Kette in Srečko Kosovel. Po dve pesmi imajo P. Golja, Joža Lovrenčič in Anton Vodnik. Po eno: Iv. Cankar, S. Sardenko, Voj. Močle, Anton Debeljak, St. Majcen, Franjo Albreht, J. Glasar, Jrgo Gruđen, T. Seljak, Miran Jarc, Jože Pogačnik, Francec Vodnik, Vida Taufer, B. Vodušek, Mile Klopčič in B. Fatur.

»La Rivista Italiana Politica, Letteraria e Artisticca»

ki izhaja v Rimu je prinesla v jun. številki članek prof. L. Salvinija »Književnost in pesništvo med Jugoslovani«, s katerim je povezano precejšnje število nerimanih prevodov naših pesnikov.

SLOVENSKA MORSKA OBALA

U posljednjem broju revije »Jadranska straža« objavljuje Viktor Pirnat opširan prikaz slovenske obale pod naslovom »Tržaško-Istrska morskā obala«. Rasprava je ilustrirana lijepim fotografijama (Sv. Kržiž, Kontovelsko pristanišće, Kraška obala s Devinom itd.). Isto tako je u toj reviji ilustrirana i rasprava dra L. Čermelja o brodogradnji na slovenskoj obali koju prenosimo u današnjem broju.

KULTURNE VESTI

»La desagrégation de l'Europe. Essais sur des verites impopulaires« je naslovnja knjiga, ki jo je izdal za dni v Parizu bivši italijanski ministriški predsednik Francesco Nitti. V knjigi pobija ekstremne politične struje, o katerih pravi, da uničuje kulturo in civilizaciju. Vendar ni pesinist in upa na boljšo bodočnost.

»Il volto della Jugoslavia«. Pod tem naslovom je imel predavanje znani prof. Umberto Urbani v zavodu za fašističko kulturo v Trstu. Predavanje je vzbudilo mnogo zanimanja posebno v višjih tržaških krogih.

»La civiltà fascista« znana fašistična revija je prinesla kopico člankov, ki govore o Jugoslaviji. Tako je Virginio Gayda napisal članek o sporazumu. Slavista Cronja in Mavre sta prispevala članke o našem slovensku s posebnim ozirom na vpliv italijanske literature.

»V tržaskem »Piccolu« je priobčil prof. Urbahn-Urbani članek o Gradniku najnovijši zbirki »Večni studenci«. O knjigi se izražajo zelo pohlavno in pravi, da je to zbirka liričnih pesmi najlepših in najglobljih, ki jih je bral v zadnjih letih.

NOVE SLOVENSKE KNJIGE V GORICI

V Gorici je pravkar izšel 22 zvezek »Biblioteke za pouk in zabavo«. Prinaša med drugim povest Franceta Bevka »Bajtar Mihalec«, Milana Bolca »Strahotnežna« in Ferda Plemeča humoresko »Oče Mušnik v parni kopeli«, dalje prevode iz Pirandella, Aleka Konstantinova in dr.

NOVI SLOVENSKI OMLADINSKI LIST U KORUŠKOJ

»Koruški Slovence«, koji izlazi u Celovcu, javlja, da je odjeljenje tajnog državnog redarstva u Celovcu dozvolilo izlaženje slovenskog omladinskog lista »Mladi Korotan«. Prvi će broj ovog lista izći u septembru.

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

DRUŠTVO SOČA-MATICA

Redni občni zbor smo imeli 18. junija t. l. pri Levu v Ljubljani in podali smo račun o svojem hiševanju v 1937.

1. Predsednik dr. Dinko Puc je pozdravil vse zborovalce Sočane, a še posebno Taborjane in vse zastopnike nacionalnih združenj; izrecno je pozdravil pozdrav zastopniku SJEU dr. Branku Vrčonu.

V daljšem programskem govoru je predsednik izražal upanje, da šele prične marčni sporazum našemu narodu onkraj meje vsaj toliko pravic, kolikor jih imajo nezadovoljne nemške manjšine v bratski CSR. Povdarjal je osamnajstletno delo naše Soče, ki je bilo posvečeno blagru sem pribeglih emigrantov in ilustraciji ne ravno rožnatih razmer tam pri nas doma. Vsled marčnega sporazuma smo dolžni, da želimo mirno sožitje z vsemi narodi, a tudi svojim manjšinam na zapadu in severu.

2. Poročilo o delu glavnega odbora in vsega društva z vsemi odseki (prirediteljski, predavateljski, socialno-gospodarski, obitelj Istra in narodne noše) je podal tajnik Urbančič Alojzij. Z dolgin predavanjem nam je vzmoro očital vse Sočine prireditve z odkritjem S. Gregorčičevega spomenika vred. Opisal nam je v 30 odstavkih vse nacionalno, socialno in poslovno Sočino delo, a ni pozabil na zahteve naših narodnih manjšin pri nas tam doma na Primorskem in v tužnem Korotanu.

3. Neumorni blaginik Sfiligoj Josip poroča v podrobnih zneskih, da je bilo dohodkov Din. 52.880.— skupnih izdatkov z vsemi socialnimi podporami Din. 52.132. da nam ostane suficit Din. 748, da si je društvo Soča-Matica zgradila G. Gregorčičev spomenik.

Pogrebni in podporni sklad ima 80.000 din in v hranilni knjižici obsmrtnega sklada je še 2000 din. kar dokazuje, da je odbor skrbno gospodaril z društvenimi imetjem, kar je priznalo tudi društveno nadzorstvo, ki je izreklo razrešnico odboru in poštvalnemu blaginiku.

4. Tajnik Urbančič je po Zvezinih poročilih pripovedoval o povodenskih nezgodah med našimi agrarnimi kolonisti v Benici in Peteševcih, na kar je občni zbor soglasno odobril oziroma pomnožil odborov predlog: »Primorskim poplavlencem v Benici in Peteševcih se nakupi živil za 3000 Din., a Sočani dr. Anton Sapla, Gorkič Franc in Saksida Rudolf urede to obdaritev sporažljivo z društvom Soča v Dolnji Lendavi.

5. S posebnim zadovoljstvom in velikim odobravanjem se je izvolilo za predsednika dr. Dinka Puc a, za odbornike namestnike in v nadzorstvo pa večinoma prejšnjih funkcionarje, ki so že prekaljeni narodni delavci s svoje rodne grude.

6. Dr. Vrčon Branko je v lepem govoru izrekel v imenu Zveze emigrantskih jugoslovanskih društev svoje čestitke k tolikim uspehom in povdarjal, da je Soča-Matica v Ljubljani najagilnejše in najmočnejše emigrantsko združenje, ki razumeva boj za pravice svojih rojakov.

Z mnogimi spodbudami za nadaljne akcije ob proslavi dvajsetletnice svobodne domovine je predsednik zaključil ta redni občni zbor in vsa znamenja na nebu kažejo, da bo bistra Soča nadaljevala v svojem teku od izvira do izliva..... da se vresničijo prerokovanja ljubljena planinskega raja.....

Druge usmene novine O. S. u Sušaku

Sušak, 19. jula 1938. — U nedjelju dne 17. o. mj. u 10 sati prijle podne održala je Omladinska sekcija društva »Istra« u Sušaku drugi broj svojih Usmenih novina. Glavno predavanje održao je Dušan Tumpić o temi: »Povodom godišnjice spaljivanja Balkana«, u kojem je prisutne upoznao sa događajima koji su se zbili u Trstu na 13. jula 1920. Osim toga je Ivan Črnja recitirao svoje pjesme: »Peznik«, »Dobro nam je ovdje biti!« i »Pod ladonjama«. Na programu su bile još i sitne vijesti. Priredba je u svakom pogledu uspjela.

M. B.

Iz O. S. Udruženja I. T. G. u Beogradu

Na opći zahtjev priređuje Omladinska sekcija Udruženja I. T. G. u Beogradu ponovno cjelodnevni izlet na Umku i to u nedjelju 24. o. mj.

Ovaj put polazimo brodom i to ujutro u 8 sati, a vraćamo se naveče u 20 sati. Cijena brodu je 10 Din., tamo i natrag.

Kao i prošli put, tako će i sada poći s nama glazba sa svim ostalim rekvizitima koji su potrebni da zabava bude loš bolja nego prošli put.

Hranu se može ponijeti, a može se dobiti i tamo.

U subotu 23. o. mj. održat će se u 20 sati u društvenim prostorijama članski sastanak sa predavanjem i sitnim novostima.

Odbor

**OD 17. VII
OBARAMO CIJENE
OBUČI!**

NOVE CIJENE:
12.- 15.- 19.-
25.- 29.- 39.-
59.- 79.- 90.-

DOBITE-UVJERITE SE!

Rata

POZOR OMLADINCI!

Neki omladinci su predložili da bi se povodom održavanja omladinske konferencije posvetio jedan broj »Istre« našoj omladini. To nije moguće, ali jedan dio lista se tim povodom može posvetiti omladinskom pitanju.

Budući da broj od 5 augusta izlazi na 8 stranica, odlučili smo da jedan dio tog broja rezerviramo za članke o omladini i priloge same omladine. Do sada smo za tu rubriku dobili jednu pjesmu u dijalektu i jednu raspravu, pa pozivamo omladinu da nam nadalje do 2 augusta dostave svoje priloge. Mogu biti hrvatski i slovenski, ali neka budu kratki i stvarni. I članke starijih o omladini i omladinskom pitanju primamo za taj broj.

Sada je red na omladini da za taj broj doprinese dobre sastavke.

OMLADINSKA KONFERENCIJA

Sušak, 19. jula 1938. — Iz omladinskih krugova saznajemo da se Prva konferencija naših omladinskih organizacija neće održati u Zagrebu nego u Sušaku. U stvari pitanje još nije konačno riješeno, pa ćemo o tome pitanje izvijestiti u sljedećem broju našega lista.

Proslava 30-godišnjice mature u Pazinu

U listu »Istra« bilo je pred par mjesec objavljeno, da II. maturanti hrvatske gimnazije u Pazinu kane 14 i 15 kolovoza u Zagrebu proslaviti 30 godišnjicu svoje mature. Ulogu pripremnog odbora za ovu proslavu preuzeli su — prema okružnici, koju su poslali svim drugovima — dr. Srećko Čulja, sveučilišni profesor u Zagrebu i Ivo Knežić, penzionirani bankovni činovnik u Zagrebu. — Medjutim ništa više nije bilo javljeno u »Istri«, da li će se ta proslava održati ili ne će, a niti je meni na moje pismo u toj stvari odgovorio dr. Srećko Čulja (vjerovatno zato, jer nije u Zagrebu, nego možda negdje na ljetovanju). Tako sam ja sada u nezvjesnosti, da li će se ta proslava održati ili neće.

Pa pošto neznam adrese drugih kolega u Zagrebu, na koje bi se mogao obratiti, to pozivam članove pripremnog odbora, da bilo kome lično u Osijek ili putem oglasa u listu »Istra«, javu da li će se održati ili ne ta naša proslava 30 godišnjice mature. Dr. Martin Klunčić, sudac okr. suda u Osijeku.

— Boljun. — 68 godišnji Ivan Kurelić pok. Antona pao je tako nesretno s trešnje da je zadobio teške unutarnje ozljede i prelom rebara da je morao biti prevezen u puljsku bolnicu.

60-letnica univ. prof. dr. St. Lapajnet

Ljubljana, jula 1938. — (Acis). — Šestdesetletnici našega rojaka e. univ. prof. dr. Stanka Lapajnet je posvećena zadnja številka »Slovenskega Pravnika«. Uvodni članek posvećen jubilanu, opisuje njegovo djelo, s katerim si je pridobil lepih zaslug za razvoj naše pravne vede, poleg tega pa prinaša tudi jubilatovo sliko. Številnim čestitkam se pridružujemo tudi mi in želimo ugodnemu rojaku, da bi še vrsto let uspešno delal na polju vede in znanosti!

Prve štamparije u Trstu

Neumorni istraživač istarske povijesti i popularizator Istre, g. Nikola Žic objavio je u posljednjem broju »Graficke revije« raspravu o prvim štamparijama u Trstu. U raspravu donijete su i reprodukcije naslovnice strane hrvatske i talijanske knjige »Rasabranje cvietka kriepostie, Nikole Belinica štampane u Trstu 1809.

U posljednjem broju časopisa »Hrvatska prosvjeta« nastavlja g. Žic svoju raspravu o doseljenu Hrvata iz Dalmacije u Istru koju je započeo u pretposljednem dvobroju te revije.

»Istra« izlazi svakog tjedna o petak. — Broj cehovnog racuna 36.789. — Pretplata: za cijelu godinu 48.— din., za pola godine 24.— din., za izvjestno »trostruko, za Ameriku 56.000 na godinu. — Oglasi se racunaju po cijeniku. — Vlasnik i izdavač: Konzorcij »Istra«: Miskarićeva 28a. — Telefonski broj 87-89. — Za prečišćeno odgovara IVAN ŠTARŠ, Zvonimirova ulica 48. III kat. — Tiskar: Stećakijina Jugoslovenske štampne u G. Zagreb: Miskarićeva ulica broj 28a. — Za uskraje odgovara Rudolf Poljanovic, Zagreb, III. brn 121.